

63 . Răcarii de Jos | Comuna: Brădești | Județ: Dolj | Punct: Castru (100 m SV de gara Răcari) | Anul: 2011

Anul: 2011

Cod RAN: 71108.02

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Tipuri sit: structură de cult/religioasă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic

Autori: Dorel Bondoc

Instituții: Muzeul Olteniei, Craiova

Raport

Castrul roman de la Răcari, județul Dolj se găsește la o distanță de 30 km NV de orașul Craiova și alături de fortificația romană de la Cioroiu Nou, este un monument de referință al epocii romane din Oltenia.

Unitatea militară ce a staționat permanent în castru a fost Numerus Maurorum, atestat aici de către o diplomă militară și de numeroase cărămizi ștampilate sau inscripționate.

Castrul are formă dreptunghiulară, cu dimensiunile de 170 m latura lungă, și 141 m latura scurtă. Ca mărime, este cel de-al doilea castru de piatră din Oltenia, după castrul de la Slăveni. Cercetările arheologice desfășurate aici de-a lungul timpului au pus în evidență un bogat material arheologic, acesta fiind sintetizat într-o micromonografie din anul 1931 (Gr. Florescu, Castrul roman de la Răcari-Dolj. Săpăturile arheologice din 1928 și 1930, Craiova 1931) și mai recent, în prima monografie de castru roman din Oltenia (D. Bondoc, N. Gudea, Castrul roman de la Răcari. Încercare de monografie, Cluj-Napoca 2009).

Cercetările arheologice din campania 2011 pe șantierul Răcari s-au desfășurat în perioada 7-27 iulie 2011. Șantierul a fost autorizat de către Ministerul Culturii și Patrimoniului Național prin autorizația nr. 2/2011, iar fondurile bănești destinate cercetării au fost alocate pe bază de proiect Muzeului Olteniei Craiova, de către Consiliul Județean Dolj. Forța de muncă a fost asigurată prin recrutare pe plan local, dintre locuitorii satului Răcarii de jos.

Obiectivul vizat în această campanie a fost turnul din colțul de NV al castrului și elementele sistemului defensiv din fața sa. Pentru realizarea acestui deziderat, am folosit un sistem de săpătură constând într-o secțiune principală, combinată cu casete laterale. Turnul a fost săpat și degajat în întregime. Cercetările au fost îngreunate de faptul că ruinele sale au fost în trecut sondate („iepurite”) în timpul săpăturilor lui P. Polonic (1897-1898) și mai apoi, cele ale lui Gr. Florescu (1928 și 1930). Asta nu ar fi fost poate cea mai mare problemă, însă în ambele cazuri, ruinele dezvelite au fost lăsate fără vreo protecție minimală. Astfel, zidurile au devenite expuse spoliei pietrei de către localnicii secolului XX, aflați în căutarea materialului de construcție, fapt ce a provocat daune serioase monumentului. Mai aproape de zilele noastre, turnul a fost răscolit de către căutătorii de comori, care au săpat o groapă în interiorul său, astupată ulterior cu gunoai aruncate tot de localnici. Pământul rezultat din săpăturile vechi, dar și din cele ale căutătorilor de comori, a fost aruncat în fața turnului spre exterior, astfel că terenul prezintă aici un nivel mai ridicat.

Nu am putut surprinde vreo urmă a turnului din vremea castrului mare de pământ (faza Răcari 2). Refacerea cu zid de piatră de la începutul secolului III, a distrus amplasamentele de lemn ale turnului. Totuși, câteva fragmente ceramice (în special oale pentru preparatul mâncării) și câțiva tăciuni descoperiți la nivelul fundațiilor de piatră, ne lasă să înțelegem că a existat și o amenajare din secolul II, aparținând castrului mare de pământ.

Din vremea castrului cu zid de piatră, a fost surprinsă doar o singură fază de construcție datând de la

Începutul secolului III, când de fapt a fost edificat în piatră întregul castru. Practic, fundațiile turnului au fost înfipte în fostul val de pământ din faza Răcari 2, val transformat acum în agger. Pentru realizarea fundațiilor turnului a fost folosită pe scară largă piatra de diverse feluri. Este vorba despre pietre de râu (recoltate de pe valea Jiului), gresie nisipoasă - sâgă (extrasă de pe dealurile din vecinătatea localității) și pietre de calcar (aduse de la sudul Dunării). O cantitate semnificativă de cărămizi întregi (mai puține) sau fragmentare (cele mai multe) atestă faptul că parțial, pentru construirea suprastructurii turnului au fost folosite și cărămizi. Acoperișul a fost edificat cu țigle și olane așezate pe căpriori de lemn, așa cum ne lasă să înțelegem descoperirile arheologice de la fața locului. Atât cărămizile, cât și țiglele și olanele au fost produse pe plan local. Unele țigle și cărămizi poartă pe suprafață inscripții incizate sau șampilate, urme trasate cu degetele de către cărămidari, sau lăbuțe de animale (canine și ovi-caprine), toate imprimate în timpul cât materialele de construcție se aflau la uscare, la soare. Turnul este de formă dreptunghiulară, cu latura de front ieșită în afară și ușor arcuită. În interior, se găsește o cameră tot de formă dreptunghiulară, podită pe jos cu pietre de râu și sâgă.

Dimensiuni exterioare: latură sud - 4,10 m; latură nord (de front)- 4,30 m; latură est - 4,90 m; latură vest - 4,90 m. Dimensiuni cameră interioară: latură sud - 2,60 m; latură nord - 2,80 m; latură est - 3,30 m; latură vest - 3,30 m. Grosime ziduri: latură sud - 0,85 m; latură nord (de front)- 0,80 / 0,85 m; latură est - 0,85 m; latură vest - 0,90 m. Pe latura de nord, zidul de front prezintă un „ieșind” de 0,20 m, arcuit pe colțul rotunjit al castrului. Intrarea în turn a fost depistată pe mijlocul laturii de sud, și are o deschidere de 0,95 m.

Zidul de incintă al castrului a fost surprins pe mici porțiuni, racordat de o parte și de alta a turnului. A fost afectat de săpăturile efectuate de-a lungul său și de spolierea de piatră. Grosimea sa este de 1,15-1,20 m.

Inventarul arheologic din interiorul turnului a fost prelevat în totalitate (atâta cât s-a mai păstrat) și a fost depus la Muzeul Olteniei Craiova. Este vorba despre fragmente de oale, fragmente de amfore, fragmente de castroane, fragmente de străchini, fragmente de afumători, de strecurătoare, obiecte de os și corn, câteva monede (Hadrianus, Marcus Aurelius, Iulia Mamaea, Alexander Severus), obiecte de fier (cuie, piroane, scoabe, chei), obiecte de bronz, câteva fragmente de cărămizi inscripționate și un tipar ceramic destinat turnării de reprezentări caricaturale. La finele cercetărilor, ruinele turnului au fost supuse operațiunii de conservare primară, astfel încât locul poate fi oricând vizitat.

Secțiunea principală (S 1/2011) a pus în evidență elementele sistemului defensiv (de tip Holze-Erde-Mauer). Din vremea fazei castrului mare de pământ (Răcari 2) a putut fi surprins șanțul de pe latura de nord (fossa 2), iar din vremea castrului de piatră (Răcari 3), de asemenea fossa ce înconjură castrul în vederea preîntâmpinării atacurilor prin surprindere (fossa 3).

Fossa 2 se găsește la o distanță de 1,75 m de zidul de nord al turnului, și are o deschidere la gură de 3,50 m. Are forma literei V, cu fundul arcuit. Umplutura sa constă într-un sol de culoare brun-negricioasă, cu fragmente de cărămizi, țigle, pietre și cioburi. Pe fundul său am găsit și tăciuni provenind de la palisada de lemn a castrului mare de pământ.

Fossa 3 este de forma literei V, dar cu brațele frânte și larg deschise. Fundul său este, de asemenea, arcuit. Umplutura sa constă într-un sol de culoare neagră, cu pietre, fragmente de cărămizi, cioburi și oase de animale. Deschiderea la gură este de 11 m.

Informații suplimentare online

[Raportul 4771 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://maps.cimec.ro)
